

Visions reciproques entre Catalunya i Espanya

Enquesta encarregada pel Departament de la Presidència

Juny de 2000

RPEEO 145 b

4. DIFERÈNCIES PERCEBUDES ENTRE CATALUNYA I ESPANYA

□ La llengua

Es configura per la totalitat de la mostra investigada a Espanya com una de les diferències fonamentals percebudes entre Catalunya i Espanya.

Malgrat aquest fet general, apareixen **diferents apreciacions** respecte d'aquesta diferència:

- Bàsicament entre els ciutadans investigats residents a comunitats autònomes que no tenen altra llengua que el castellà, s'apunta l'existència del **català com a llengua pròpia de Catalunya** com a element que diferencia aquesta comunitat autònoma d'Espanya.

"...es una de las autonomías que tiene lengua propia, eso ya es una diferencia..."

"...tener un idioma propio ya los diferencia de los demás..."

- Es fa referència -per part dels valencians de 20 a 49 anys, els gallecs més grans i els aragonesos de 35 a 49 anys- al **grau de defensa del català**, com a llengua pròpia, portada a terme a Catalunya.

"...la lengua sabemos que es muy similar al valenciano o al mallorquín, no diferencia porque sea una lengua muy diferente sino por como la defienden, que aquí no pasa... está más generalizada a la hora de hablarla y escribirla..."

La potenciació de l'ús i el **coneixement** de la llengua catalana es percep com a un factor diferencial de Catalunya tenint en compte la escassa tasca realitzada en aquest sentit a les seves comunitats, almenys fins ara.

- Finalment, a tres de les reunions de grup realitzades –individus de 35 a 49 anys de Madrid i de La Corunya, i amb individus de 55 a 69 anys de Saragossa- es destaca com una altra diferència de Catalunya envers Espanya la **configuració del català, per part dels catalans, com a element constitutiu bàsic de la seva identitat.**

“...la lengua les hace sentirse de una nación y afianza su sentimiento nacionalista...”

“...que vayan con su lengua como si fuera su bandera, su identidad, nos diferencia y nos aleja...”

[És necessari mencionar que tractarem en profunditat la qüestió lingüística a l'apartat 7 del present informe.]

□ **Manera de ser.**

A l'hora de parlar sobre les diferències percebudes entre Catalunya i Espanya, es fa menció de tot un seguit de **característiques** atribuïdes als **ciutadans catalans** com a tret diferencial fonamental entre ambdós territoris.

“...la propia idiosincracia del pueblo en sí ya es una diferencia...”

En aquest sentit, la **manera de ser** dels catalans es configura a nivell espontani com una de les principals diferències percebudes entre Catalunya i Espanya.

Gairebé a totes les reunions realitzades s'assenyalen diferències entre els ciutadans de Catalunya i els de la resta d'Espanya. Destaquen els valencians i els andalusos com els individus que més trets distintius dels catalans mencionen.

Per contra, a les reunions portades a terme a Saragossa no es fa cap referència, de manera espontània, a diferències de tarannà, caràcter o mentalitat dels catalans respecte dels espanyols.

Tot i que la imatge dels catalans (i dels espanyols) l'abordarem àmpliament al punt 5 del present informe, a continuació recollim els **principals aspectes mencionats**:

- Entre els individus més joves i els de 35 a 49 anys es destaca que els catalans són “**més europeus**” que la resta d’espanyols. Sota aquest epígraf general inclouen les següents característiques: **més treballadors, més organitzats i més cívics**.

“...son más trabajadoras que el resto de España...más como los europeos...”

“...son mucho más europeos, más cultura de trabajo...”

“...son gente más cívica...todo está más limpio...si se te caga el perro lo recogen...”

- Per altra banda, s’atribueix als catalans una **mentalitat més oberta** que comporta que siguin **més moderns ideològicament, més innovadors i avançats** en relació a les noves idees i tendències de pensament.

“...son más innovadoras que el resto de España, tienen las miras más amplias...”

- En general, també predomina la imatge de que són **bons administradors**. És a dir, que saben gestionar i invertir els diners sense malbaratar.

“...en Catalunya hay más capacidad para invertir, lo administran mejor...”

- Així mateix, es considera que els ciutadans de Catalunya es caracteritzen per la seva **tenacitat i capacitat d’esforç**.

“...son perseverantes...cuando quieren algo no paran hasta conseguirlo...se esfuerzan...”

- En altre ordre de coses, es percep en el poble català una **major idea i consciència de grup** que es veu reflectida en les fites aconseguides de caire econòmic i polític.

“...están bastante más unidos como catalanes...tienen idea de grupo, van todos a una...”

- Finalment, es destaca com a tret diferencial el **sentiment nacionalista** predominant entre els ciutadans catalans.

“...el carácter nacionalista está en Catalunya más marcado que en ninguna otra comunidad...”

No obstant, la percepció d'aquest sentiment nacionalista varia:

- Els catalans no es senten espanyols -principalment entre els joves de Madrid i València-

“...los considero separatistas ... ellos quieren ser una nación...no se sienten españoles...”

“...la gente de Catalunya no se siente española y esto es una diferencia enorme...”

- Els catalans es senten primer catalans i després espanyols –adults de Madrid i gent gran de Sevilla-

“...los catalanes se sienten primero catalanes y después españoles...”

□ **L'estructura econòmica.**

Es perfila com una altra de les principals diferències percebudes entre Catalunya i Espanya. Cal mencionar que a totes les reunions realitzades s'adjudica a Catalunya una realitat econòmica diferent a la de les altres comunitats autònomes.

A nivell general, es considera que Catalunya gaudeix d'una **major prosperitat i riquesa econòmica** que la resta del territori espanyol.

"...la riqueza económica que tiene Catalunya no la tienen otras comunidades..."

"...económicamente es muy fuerte...son más poderosos económicamente..."

Aquesta riquesa **prové** segons la mostra investigada de **diversos factors**:

- **L'activitat industrial** concentrada a Catalunya per sobre de la major part de les comunitats autònomes – excepte el País Basc-.

"...tienen un potencial industrial tremendo, en muchos sectores...textil..."

⇒ S'opina que aquest elevat grau d'industrialització neix a la Revolució Industrial realitzada a Catalunya als voltants del segle XIX mentre que no va succeir a la resta d'Espanya.

"...Catalunya se apuntó la primera a la Revolución Industrial, cogió el tren y salió hacia delante..."

"...desde la Revolución Industrial a principios del S.XIX, Catalunya ha sido pionera...la base industrial de España estuvo en Catalunya..."

⇒ En alguns casos, també s'apunta que Catalunya, juntament amb Euskadi, va ser afavorida amb fortes inversions, per la creació i instal·lació d'empreses, durant la dictadura franquista.

"...Franco les dió a los catalanes y a los vascos dinero e inversiones...se les dio con Franco más industria para callarles la boca..."

"...durante la dictadura se volcaron allí fondos, tanto en Catalunya como en el País Vasco, que son los que hoy en día les han dado esa situación privilegiada económica e industrialmente..."

Així mateix, es percep un **alt nivell de competitivitat** de la producció catalana, que fa que els seus productes puguin competir en qualitat i preu amb els elaborats a altres països.

"...son más competitivos, pueden dar precios más baratos y sus productos salir a todos lados..."

- **L'activitat comercial** portada a terme per Catalunya tant amb la resta de comunitats autònomes com amb altres països.

"...a Catalunya la veo como Inglaterra...mucho comercio, mucha actividad comercial con muchos sitios..."

Es considera que la situació geogràfica ha afavorit el desenvolupament del comerç, ja que Catalunya està molt propera a Europa i és una sortida molt important al Mediterrani.

- Relacionada amb aquesta prosperitat econòmica entre els participants de 20 a 29 anys de La Corunya, València i Saragossa i els de 35 a 49 anys també de La Corunya i Saragossa i de Madrid es menciona que Catalunya té unes bones **infraestructures** creades la majoria abans que a la resta del territori espanyol i que la existència de les mateixes ha afavorit el desenvolupament d'aquesta comunitat.

"...ya sea por los gobernantes o porque tengan más privilegios, tienen más infraestructuras..."

"...las grandes ciudades las tienen comunicadas por autopista, nosotros hasta hace dos años de aquí a Madrid era una pesadilla..."

"...tienen sus aeropuertos, sus autopistas...la primera línea de tren se hizo allí...por todo eso un francés invertirá antes en Catalunya que en Galicia..."

Concretament es menciona la xarxa viària –carreteres i autopistes- i fèrria, ports i aeroports com uns elements que han afavorit el desenvolupament econòmic de Catalunya i que fan a aquesta comunitat un lloc atractiu per la instal·lació d'empreses.

Per altra banda, la prosperitat econòmica atribuïda a Catalunya es concreta en el **baix índex d'atur** d'aquesta comunitat –el més baix de tota Espanya- i en la percepció de que hi ha **una major quantitat d'oportunitats professionals i laborals**.

“...es un país rico y la gente va allí a trabajar...”

“...tienen el índice de paro más bajo...hay más salidas de trabajo, más oportunidades...”

⇒ La percepció de Catalunya com a una comunitat amb força oportunitats i sortides laborals, dóna lloc a la menció de Catalunya com a **terra tradicional d'immigració**.

“...hay gente de todas partes trabajando en Catalunya...”

En aquest sentit, a totes reunions efectuades amb individus de 35 a 49 anys i a algunes de les realitzades amb grans i joves, s'apunta el gran **percentatge de població procedent d'altres zones d'Espanya** – Andalusia, Extremadura i Galícia- que actualment resideix a Catalunya fruit dels fluxos migratoris dels anys 50 i 60.

“...Catalunya tiene mucha gente de fuera, barrios enteros de andaluces, otro de extremeños que es enorme...siempre ha emigrado mucha gente para trabajar...”

“...Catalunya está llena de gente emigrante del resto de España que fue allí a trabajar hace 30 o 40 años y se han quedado...”

Es recorda que durant aquells anys molta gent va desplaçar-se a Catalunya a la recerca de treball, fet que va incidir positivament en el desenvolupament econòmic ja que aquesta immigració va configurar-se en el gruix de **ma d'obra** necessària pel funcionament i èxit de les indústries.

"...hay que tener en cuenta que el 50% de la población de Catalunya no es de Catalunya...vinieron de Galicia, de Extremadura y de Andalucía...fueron como mano de obra a hacer funcionar sus fábricas..."

"...en Catalunya hay cantidad de inmigrantes andaluces que son los que realmente la han levantado a base de trabajo..."

Per últim, principalment entre els individus de Saragossa i València s'assenyala que a Catalunya el **nivell de vida és més alt**, tant destacant la **vessant positiva** d'aquest fet –sous més elevats- com la **vessant negativa** –la vida resulta més cara-.

"...es más rica y también más cara...las cosas son más caras pero también los sueldos son más altos..."

□ **La situació geogràfica de Catalunya**

És percebuda com una diferència respecte d'Espanya, tant a nivell espontani com suggerit, a totes les reunions realitzades, excepte per part dels individus de Madrid de 55 a 69 anys, que no la mencionen.

D'aquesta situació es destaquen els **següents aspectes**:

- La proximitat a Europa

“...es un punto estratégico más cercano a Europa en cuanto a kilómetros...”

- Situada a la Mediterrània
- Estar al Nord

Tots tres aspectes configuren, en la majoria dels casos, la percepció d'una **situació geogràfica privilegiada** de Catalunya respecte de les comunitats dels participants:

“...geográficamente está mejor situada para tener riqueza...”

“...es la parte de España más cercana y mejor comunicada con Europa, juegan con ventaja...”

⇒ Es considera que la **proximitat a Europa** ha ajudat al desenvolupament econòmic de Catalunya i ha afavorit l'apropament dels catalans a la manera de ser dels europeus.

"...muchacha de la riqueza de Catalunya se la ha dado tener a Europa, a Francia muy cerca..."

"...la proximidad a Europa es la que en gran parte le ha dado prosperidad económica..."

⇒ El **mar** ha possibilitat la cultura comerciant i viatgera dels catalans fins a convertir Catalunya en un port molt important tant per l'entrada de productes, com per l'arribada de persones.

"...ellos tienen el mar, es una gran ventaja...un puerto ayudaría mucho a Aragón..."

"...el mar les ha hecho viajeros y comerciantes... siempre se han movido por el Mediterráneo..."

"...tienen más tránsito de gente, de mercancías...es la puerta de Europa..."

⇒ Així mateix, tant el **mar** com estar situada al **Nord** fan que el clima de Catalunya sigui més beneficiós pel desenvolupament de diverses activitats.

"...tener mar y estar al Norte le da un clima mejor...más lluvia, menos temperaturas extremas..."

⇒ Per últim, a la reunió realitzada a Sevilla -amb individus de 35 a 49 anys de classe mitja-baixa- s'associa estar al Nord amb una major riquesa ja que per lo general els països i zones del Nord estan més desenvolupades econòmicament.

"...como en todos los países, el Norte está mejor que el Sur, ellos están arriba y nosotros abajo..."

□ **La cultura.**

Malgrat que a moltes de les reunions a l'hora de definir Espanya es fa referència espontàniament a la **varietat i diversitat de cultures** que la formen, quan es planteja quines són les diferències entre Catalunya i Espanya en molts pocs casos es menciona de manera espontània la cultura.

Aquest fet fa que la majoria de referències recollides a continuació siguin fruit del plantejament explícit per part del moderador de si la cultura es configura com una diferència entre Catalunya i Espanya.

Únicament a les reunions realitzades a Sevilla i Saragossa i a una de Madrid es mencionen **diferències** entre Catalunya i Espanya fruit de l'àmbit cultural.

Així mateix, cal destacar que **s'interpreta el concepte cultura** de formes molt diverses, com es veu a continuació:

▪ **Defensa i potenciació de la pròpia cultura:** Política cultural

Tots el grups de Saragossa i un de Madrid –format per individus de 35 a 49 anys- perceben que a Catalunya es potencia d'una forma molt important la cultura catalana en totes les seves manifestacions – tradicions, folklore, etc-.

“...cuidan y potencian mucho sus manifestaciones culturales...la sardana...”

- **Més vida cultural:**

Alguns dels sevillans més joves investigats –de 20 a 29 anys i de 35 a 49- consideren que a Catalunya tenen lloc una gran quantitat d'activitats culturals –concerts, obres teatrals- i que es posa a l'abast del ciutadà tot un seguit d'instal·lacions pel desenvolupament i assistència a diferents actes i activitats culturals –museus, teatres, etc.-.

“...a nivel de museos, conciertos, teatro, de vida cultural está supermaravilloso...hay muchas cosas culturales...”

- **Major nivell cultural:**

Una part dels sevillans adults investigats -de 35 a 49 anys i de 55 a 69 anys- assegura que el nivell cultural de la població de Catalunya és superior respecte del de ciutadans d'altres comunitats.

“...como tienen más dinero para echarle a la educación la gente es más culta...”

- En aquest punt afegim les referències a la **potenciació de l'esport** realitzades per part d'alguns dels individus residents a València.

“...en el deporte destaca en todo Barcelona, lo cuidan mucho este tema...”

Aquests individus perceben que a Catalunya s'inverteixen molts recursos en el camp esportiu i que aquesta inversió dona com a resultat l'èxit dels equips i esportistes catalans així com la configuració de Catalunya com a un centre de formació esportiva per la majoria d'esportistes espanyols.

"...cualquier deporte que cojas, ahí están los primeros los catalanes...cualquier jugador de tenis que quiera triunfar, tiene que irse a Barcelona..."

□ **La història.**

Aquest factor no apareix espontàniament gairebé en cap ocasió com un àmbit que diferenciï Catalunya d'Espanya.

- Només s'apunten de manera espontània alguns fets diferencials de la història de Catalunya, o bé s'assegura que la història és diferent, sense argumentar aquesta percepció -a tres de les reunions realitzades a Madrid, una de Sevilla i una altra de Saragossa, totes elles amb individus entre els 20 i els 49 anys-

Les diferències mencionades fan referència a:

- Una major independència –autogovern- de Catalunya que la resta de comunitats respecte d'Espanya.

“...históricamente Catalunya siempre ha sido más independiente, el resto de España siempre ha ido un poco más unido...”

“...ellos siempre se han autogobernado más, durante toda la historia se han autogobernado...”

- Una diferent evolució socio-econòmica materialitzada en la lluita obrera i el desenvolupament i força de la burgesia catalana.

“...recordemos la Semana Trágica...el trabajador catalán se levantó...ha habido muchas más inquietudes laborales que luego se han transmitido al resto...”

“...la fuerza de la burguesía...ya eran fuertes mientras que aquí tenemos señoritos...”

- Quan es suggereix si la història és un aspecte que diferencia Catalunya respecte d'Espanya predomina la percepció de que **la història és comú** a tots dos territoris.

"...la historia no marca diferencias, es común..."

Fins i tot alguns dels participants que perceben algunes diferències en la història de ambdós territoris situen les mateixes en moments concrets considerant que després dels Reis Catòlics la història és comú.

"...hasta cierto punto tienen su historia, ellos no tuvieron 300 años de moros..."

És interessant destacar que hi ha la percepció de que **els catalans sí perceben diferent la seva història** de la de la resta d'Espanya. Es detecta certa ironia entre els individus que comparteixen aquesta percepció, considerant que establir i buscar diferències en aquest àmbit és un aspecte més del desig de diferenciació per part dels catalans respecte dels espanyols.

"...la historia une a Catalunya al resto de España aunque ellos no quieran y estudien sólo su historia..."

"...la historia nos acerca pero ellos intentan que marque una diferencia...la tratan de una manera que a lo mejor no es la más objetiva ni la más apropiada..."

□ **La política.**

Els individus de 20 a 29 anys i els de 35 a 49 perceben diferències a **nivell polític** entre Catalunya i Espanya.

Aquestes diferències, mencionades espontàniament, es poden dividir en tres grans grups malgrat que al discurs dels participants estan molt lligades, fins i tot, unes es consideren conseqüència de les altres:

▪ **Poder polític de Catalunya a Espanya:**

Es percep que el pes polític de Catalunya està per sobre del de la resta de comunitats autònomes a l'hora d'influir sobre el Govern Central.

“...tienen más influencia política a nivel nacional que otras comunidades autónomas...”

▪ **Grau d'autonomia de Catalunya:**

Consideren que Catalunya gaudeix d'un major grau d'autonomia ja que té més competències transferides que la major part de comunitats.

“...tienen más autonomía que otras comunidades...competencias que nosotros no tenemos como la policía autonómica...”

▪ **Partit nacionalista –CiU-:**

A Catalunya la força dels partits nacionalistes és molt important, molt més que la aconseguida pels partits nacionalistes/regionalistes d'altres comunitats.

“...aquí no hay una política que defienda los intereses de Andalucía como ellos tienen...aquí no hay un partido andalucista fuerte...”

“...tenemos muchos partidos aragonistas, cada uno va por su lado...con uno sólo, todos unidos sacaríamos más...en Catalunya tienen a CiU...”

En aquest sentit, evidentment es menciona el govern ostentat per CiU durant els últims 20 anys.

En general s'opina que CiU, gràcies al seu poder dins de Catalunya, que també es trasllada a nivell estatal, ha aconseguit més transferències i “privilegis” per Catalunya ja que els darrers governs centrals –del PSOE i el PP- han necessitat del seu recolzament.

“...han sido favorecidos por el gobierno central...eso está demostrado...lo han conseguido ellos con su tesón, cuando tenían la sartén por el mango han exigido, y no han tenido más remedio que dárselo...”

“...si Catalunya tiene muchas más infraestructuras y privilegios es porque votan Convergencia, y Convergencia hace que el gobierno central le dé lo que quiere porque los necesitan...”

B) ÀMBIT CATALÀ

Així com a les reunions realitzades a Espanya, els catalans assenyalen com a **principals diferències** entre Catalunya i Espanya:

- La llengua
- La manera de ser del poble català
- L'estructura econòmica

En segon lloc, es mencionen altres **diferències** com són la situació geogràfica, la història, la cultura i la política.

- **La llengua.**

El fet de que Catalunya tingui una **llengua pròpia** es perfila, pel conjunt dels grups realitzats amb catalans, com una de les diferències més **evidents** entre Catalunya i Espanya.

Malgrat aquesta percepció general es detecta que mentre per alguns aquesta diferència és simplement “**la més obvia**”, per uns altres es configura com **la principal**.

“...la llengua, aquesta és la principal diferència...”

“...como diferencia, lo más evidente es el idioma...”

En aquest sentit, apunten que és la que més **allunya** Catalunya d'Espanya –abordarem la qüestió lingüística i significació del català com a factor d'antagonisme als capítols 6 i 7 del present document-.

□ **La manera de ser.**

Es configura com una de les principals diferències percebudes entre Catalunya i Espanya. En aquest sentit, s'atribueixen tot un seguit de característiques pròpies i diferents dels ciutadans de Catalunya respecte dels d'Espanya.

“...la forma de pensar, de ser y de vivir aquí es muy diferente...”

Tot i que a totes les reunions realitzades a Catalunya s'assenyalen **particularitats de la mentalitat, caràcter i tarannà** dels catalans són els individus més joves –20-29 anys- i, en general, els ciutadans d'ascendència no catalana els que perceben més diferències entre els catalans i els espanyols.

Encara que, com hem assenyalat anteriorment, ens centrarem al punt 5 del present informe a la imatge dels catalans (i dels espanyols), a continuació recollim els **principals aspectes mencionats**:

- A la majoria de les reunions realitzades es menciona que els catalans són els “**més europeus**” . Aquesta opinió es concreta a tot un seguit de trets que perceben propers/iguals a la manera de ser dels europeus, com són:

“...Catalunya es más europea, los catalanes somos más europeos...más modernos, más accesibles...”

- Oberts a noves idees fet que comporta una major tolerància.

“...tenim una mentalitat més oberta...”

“...espero que mai pensaré com un andalús, intentaré ser sempre tolerant...”

“...hem sigut més tolerants des de fa molts anys...amb el divorci, les parelles de fet...”

- Més moderns i cosmopolites

- Una relació amb el treball caracteritzada per la responsabilitat i la dedicació a aquesta activitat per sobre d'altres de caràcter lúdic.

"...la gente aquí trabaja más o se toma el trabajo más en serio..."

"...la manera de treballar a Catalunya és molt diferent...més responsables..."

"...la nostre sistema de treballar està a anys llum dels espanyols..."

- Oberts a noves idees fet que comporta una major tolerància.

- Menys masclistes.

"...el trato hombre-mujer es diferente, aquí estamos más evolucionados, en el resto es un trato más arcáico..."

- Es valora com una altra característica pròpia dels catalans **el tarannà dialogant, pacífic i moderat** lluny d'extremismes i actituds radicals.

"...som més pacífics, més dialogants..."

"...ens caracteritza la prudència, el seny..."

- Així mateix, consideren que els ciutadans de Catalunya són molt **emprenedors**.

- Entre els individus investigats d'ascendència no catalana s'adjudica als catalans un **caràcter tancat i reservat**, fet que contrasta amb l'apreciació dels joves de 20 a 29 anys de l'àrea metropolitana d'ascendència catalana que asseguren que els catalans són **acollidors**.

"...los catalanes son más cerrados y los españoles más abiertos...un catalán siempre es más reservado..."

- Per acabar, alguns dels participants destaquen com a tret diferenciador dels catalans el seu **sentiment nacionalista**. Respecte d'aquesta opinió apareixen dues percepcions.
 - Només es senten catalans –Lleida 35-49 anys d'ascendència catalana, Barcelona 55-69 anys no nascuts a Catalunya-

"...soy de Valencia y allí se sienten, en general, españoles, en Catalunya y el País Vasco, no...sólo se sienten catalanes..."

- Primer es senten catalans i després espanyols –Àrea Metropolitana de 20-29 anys ascendència catalana-

□ **L'estructura econòmica.**

Es perfila com una de les diferències bàsiques percebudes entre Catalunya i Espanya.

- Predomina l'opinió de que Catalunya és la comunitat **més rica**.

"...aquí hi ha molta riquesa...el poder econòmic és molt important..."

Aquesta valoració positiva dona lloc a dos apreciacions, una de caire favorable i l'altre de signe més negatiu:

- A algunes de les reunions realitzades amb individus de 55 a 69 anys es destaca que la **renta per capita** dels catalans és superior a la de la resta dels espanyols.
- A més de la meitat de les reunions realitzades a Barcelona i la seva àrea metropolitana amb adults –35-49 i 55-69- es fa referència a que viure a Catalunya és **més car** que viure a cap altra comunitat.

"...aquí tot és mes car...comprar-te un pis és molt més car..."

Com a exemple d'aquest fet els individus de classe social mitja-alta, asseguren que a Catalunya es paguen més impostos que a d'altres comunitats.

"...aquí paguem molts més impostos que a la resta d'Espanya..."

La seva riquesa es considera que prové de l'**activitat industrial i comercial** concentrada al seu territori:

"...en Catalunya hay una concentración superior de actividad económica...industria, comercio..."

⇒ L'actual **grau d'industrialització** de Catalunya situa a aquesta comunitat al **primer lloc** del conjunt de les comunitats autònomes.

"...a altres llocs d'Espanya no hi ha tanta indústria com aquí..."

Aquesta situació arrenca a la Revolució Industrial –que no va donar-se a la resta d'Espanya , excepte al País Basc- i es manté als nostres dies mitjançant la constant renovació i modernització –informatització- que fan que la indústria catalana sigui **capdavantera i competitiva** a nivell internacional.

"...el primer tren es va fer a Catalunya, la Revolució Industrial...Catalunya és pionera en moltes coses..."

"...aquí al segle XVIII ja teníem indústria i a la resta d'Espanya no sabien el que era..."

"...som capdavanterers de la indústria i l'economia..."

Especialment els individus d'ascendència catalana destaquen l'**elevat percentatge de mitjanes i petites empreses** que formen el teixit industrial català.

"...aquí hi ha molta petita i mitjana empresa...moltes empreses familiars que porten el nom de la família..."

⇒ Així mateix, el **comerç** es menciona com una important font de riquesa de Catalunya, destacant la seva **activitat exportadora**.

“...som un país de comerciants...som més exportadors...”

En comparació amb Catalunya, es considera que **Espanya** basa la seva economia en altres activitats, concretament es menciona l'agricultura, la ramaderia i la pesca.

- Com a resultat de l'activitat econòmica de Catalunya els participants de Vic d'ascendència catalana de 55 a 69 anys i els joves de l'Àrea Metropolitana també d'ascendència catalana assenyalen que la **taxa d'atur** de Catalunya és la més baixa de l'Estat espanyol; fet que la diferencia de la resta de comunitats.

“...en Catalunya hay la tasa de paro más baja de toda España...”

Cal dir, que els joves de l'Àrea Metropolitana fan menció concreta de l'índex d'**ocupació femenina** a Catalunya com un altre aspecte que diferencia aquesta comunitat autònoma de la resta.

Relacionada amb l'ocupació laboral, els individus de Lleida de 35 a 49 anys d'ascendència catalana i els de Barcelona de 55 a 69 anys no nascuts a Catalunya, apunten que Catalunya ha rebut molta ma d'obra procedent de comunitats espanyoles més pobres i amb menys sortides professionals, configurant-se com una comunitat tradicional d'**immigració**.

“...aquí el proletariat era, sobretot, gent de fora Catalunya que venia aquí a treballar...”
“...sempre ha vingut molta gent de fora a treballar...”

- La **situació geogràfica** es percep com una diferència entre Catalunya i Espanya principalment entre els individus més joves que són els que més referències a aquest aspecte realitzen.

No obstant, predomina al conjunt de les reunions l'opinió de que Catalunya gaudeix d'una **situació geogràfica privilegiada** envers la resta de comunitats autònomes. Els elements que configuren aquesta apreciació són:

- La proximitat a Europa

Al llarg de totes les reunions es detecta al discurs dels participants que la proximitat geogràfica a Europa es valora com un fet diferencial de Catalunya respecte d'Espanya que ha comportat tot un seguit d'aspectes positius com són bàsicament el desenvolupament econòmic i la influència de pensament, mentalitat i manera de ser dels europeus cap als catalans.

“...tenim més mitjans perquè tenim més riquesa i tenim més riquesa perquè geogràficament tenim la sort d'estar aquí, al costat d'Europa...”

“...les idees més avançades i progressistes sempre han entrat a Espanya per Catalunya...”

- Situada a la Mediterrània

Aquest fet a més a més d'afavorir els desenvolupament econòmic de Catalunya, es considera que propicia un **clima** força benèvol tenint en compte les temperatures extremes d'altres zones no atemperades pel mar.

- Es detecta que la **història** no es perfila com un element que diferenciï Catalunya d'Espanya.

En aquest sentit trobem que:

- Només es menciona a **nivell espontani** com una diferència entre Catalunya i Espanya a 4 reunions de grups de les 12 realitzades:

- Individus de 55 a 69 anys de Vic, Lleida i Barcelona:

El grup de Vic i de Barcelona centren les diferències percebudes a la influència fenícia i europea a Catalunya. Per la seva banda, els ciutadans de Lleida situen les diferències als conflictes armats ocorreguts a Espanya als quals Catalunya no ha participat.

"...Catalunya no s'ha destacat mai per guerrera, altres regions han arreglat els problemes amb guerres..."

- Joves de 20 a 29 anys de Vic:

Es percep que històricament Catalunya ha mantingut una postura contra Espanya.

“...històricament havia estat això: Catalunya contra Espanya...”

- A nivell suggerit es donen les següents respostes:

- Cada comunitat té la seva pròpia història
- La història és comú a tota Espanya

“...veo la historia de Catalunya y la de España como un mismo tronco común...”

- Segons la interpretació es pot assegurar que la història de Catalunya és diferent o es compartida amb Espanya.

“...si quieres ver una unidad la verás, si buscas diferencias las encontrarás...”

Del recollit anteriorment es desprèn que el **coneixement** de la història és força limitat fet que comporta que no hi hagi una postura definida per part de la majoria dels participants respecte de si la història de Catalunya i Espanya són la mateixa o no i quan s'assegura que és diferent predomina la inconcreció.

- La menció a nivell espontani de la **cultura** com un àmbit que diferencia Catalunya d'Espanya només es realitza a dues reunions de les 12 realitzades, a la resta davant del suggeriment del moderador es busquen elements culturals diferents que donen lloc al següent panorama:

- Catalunya té una cultura pròpia igual que qualsevol de les comunitats que formen Espanya. La llengua ajuda a la diferenciació de la cultura catalana respecte de les altres.

"...el Ministeri de cultura no pot existir perquè Catalunya és tan àmplia de cultures...cada comunitat té la seva..."

"...aquí es ballen sardanes i a altres llocs tenen els toros...el folklore és diferent a cada lloc..."

"...cada comunidad autónoma tiene su cultura a nivel de comidas, de bailes...aquí está muy relacionada con la lengua..."

- Es considera que el nivell cultural dels catalans destaca per sobre del de la resta de ciutadans. Aquesta apreciació la realitzen bàsicament els barcelonins d'ascendència no catalana.

"...por lo menos hasta hace pocos años, el nivel cultural era muy inferior al que había aquí..."

- Es percep que Catalunya està a l'avantguarda de les diferents arts, configurant-se com un centre creatiu de noves tendències que després arriben a altres llocs.

"...som molt més vanguardistes en el camp artístic..."

- Finalment, s'assenyalen puntualment diferències de **caràcter polític**. Aquestes fan referència a:
 - La diferent tendència político-ideològica predominant a Catalunya envers la major part de les comunitats autònomes espanyoles: Catalunya és “més d'esquerres” –Barcelona mitja-alta ascendència catalana de 20 a 29 anys-.

“...té un línia política diferent, més d'esquerres...”

- La relació establerta entre els diferents partits i líders polítics catalans: hi ha “més diàleg” –Vic mitja-alta ascendència catalana 55-69 anys-.

C) COMPARATIU

- A nivell general, **coincideixen les diferències percebudes** entre Catalunya i Espanya per part d'ambdós segments estudiats –catalans i espanyols-. Aquesta coincidència es dona tant respecte als àmbits assenyalats com a generadors de diferències, com a la importància atorgada a cadascun d'ells.
- D'aquesta forma trobem que tant la **manera de ser** com l'**estructura econòmica**, la **llengua** i la **situació geogràfica** es posicionen com les **principals diferències** percebudes entre ambdós territoris pel conjunt de la mostra.

Així mateix, l'anàlisi d'aquestes diferències és força similar a tots dos segments tot i que hi ha diferències respecte d'alguns punts que cal assenyalar:

- Els catalans es consideren més tolerants, dialogants i moderats que els espanyols als quals perceben més intransigents i amb una mentalitat més tancada.
- Els espanyols aprecien que els catalans tenen una major consciència de grup, fet que es considera ha propiciat el major progrés d'aquesta comunitat enfront la resta de les comunitats autònomes.

- Encara que a tots dos segments es percep que Catalunya és la comunitat més rica i basen aquesta major riquesa en els mateixos factors, es detecta que els espanyols atorguen molta importància al treball realitzat per la ma d'obra procedent de la resta d'Espanya com a un factor bàsic pel desenvolupament de Catalunya.
- Així mateix, paral·lelament a aquesta major riquesa a ambdós segments es menciona que la vida a Catalunya és més cara però entre els catalans es dona més importància als aspectes negatius que això comporta que entre els espanyols.
- L'existència de una llengua pròpia es configura a tots dos segments com una de les principals diferències entre ambdós territoris però els espanyols ja assenyalen altres diferències lligades a aquest fet com són la defensa del català i la seva configuració com un dels elements bàsics de la identitat dels catalans.

Aquests aspectes generen **actituds** diferenciades però no es detecta gaire conflicte respecte d'aquests factors:

- ⇒ La major part dels **espanyols** manifesten respecte d'aquests aspectes un "enveja sana" i en alguns casos admiració.
- ⇒ Entre els **catalans** predomina un sentiment de sentir-se afortunats i en alguns casos cert orgull que pot arribar fins un sentiment de superioritat respecte dels espanyols.

- La **cultura** i la **història** a cap dels dos grups es configuren com a elements que de manera fonamental diferencien Catalunya d'Espanya.
 - En aquest sentit, a pocs grups dels realitzats amb els dos segments, s'assenyalen aquests dos àmbits espontàniament com a diferenciadors.
 - A nivell suggerit, les respostes afirmatives respecte de que la història i la cultura són diferents, són bastant vagues, breus i puntuals i a tots dos segments alguns dels participants consideren que la història és comú i que cada comunitat té la seva cultura.
- Finalment, cal assenyalar que a tots dos segments estudiats es menciona puntualment a nivell espontani la **política** com un aspecte que diferencia Catalunya d'Espanya.

No obstant, el caràcter de les diferències citades és força diferent:

- Els catalans comenten diferències ideològico-polítiques dels catalans i un tret diferencial propi de la vida política catalana com és el major diàleg entre els partits.

Els que fan aquests comentaris mostren un cert sentiment d'orgull.

- Per la seva banda, els factors assenyalats pels espanyols denoten ja sigui un sentiment d'enveja o bé un sentiment de greuge ja que en general s'opina que CiU, gràcies al seu poder dins de Catalunya que també es trasllada a nivell estatal, ha aconseguit més transferències i "privilegis" per Catalunya ja que els darrers governs centrals –del PSOE i el PP- han necessitat del seu recolzament.

5. IMATGE DELS ESPANYOLS I DELS CATALANS

5. IMATGE DELS ESPANYOLS I DELS CATALANS

5.1. IMATGE DELS ESPANYOLS

A) ÀMBIT ESPANYA

- Cal assenyalar que a diversos grups dels realitzats a Espanya –especialment a aquells formats per individus de 35 a 49 anys- apareix una certa dificultat a l'hora de definir un perfil d'espanyol ja que consideren que no hi ha un perfil únic.

“...¿qué es español?... hay gallegos, vascos, valencianos, etc... cada uno es de una manera, no se puede definir...”

“...el perfil es más de uno porque no es lo mismo un vasco que un andaluz o un extremeño...”

Així mateix, s'assegura que els ciutadans de cadascuna de les comunitats espanyoles tenen les seves particularitats i trets diferencials; aquest fet provoca certa resistència a configurar un arquetip d'espanyol que agreuja en gran part la negativa a contraposar els catalans amb els espanyols.

- Del discurs realitzat pels diferents grups d'edat, classe social i lloc de residència podem extreure **tres aspectes bàsics positius** per resumir la **imatge** dels espanyols:
 - El **caràcter alegre** es perfila com una de les característiques generals dels espanyols. A tots el segments d'edat estudiats es considera que els espanyols són alegres i que aquest tret els diferencia de la majoria de la resta d'uropeus.

“...la alegría que tenemos los españoles no la tiene nadie...”

“...somos de carácter alegre quizá por nuestro clima...”

A aquesta característica s'afegeixen altres que la perfilen i complementen. El conjunt format per tots els trets recollits a continuació té un marcat caire **positiu**:

- Extrovertits
- Graciosos
- Divertits
- Jovials
- Molt parladors

- Es considera que els espanyols són un **poble obert i acollidor**, que aconseguix que la gent que visita i/o ve a viure a Espanya es senti a gust.

“...hacemos que la otra persona esté cómoda...esté bien, se encuentre a gusto entre nosotros...”

“...muy abiertos hacia los demás, acogemos muy bien a todo el mundo...”

“...se desviven por el que viene de fuera...informan, ayudan...”

A més a més del **tarannà hospitalari** es mencionen altres característiques dels espanyols que incideixen en el seu esperit acollidor. Aquestes són:

- Sociables

“...nosotros somos más sociables...”

- Amables

“...para mí los españoles lo primero amables...”

- Simpàtics
- Amistosos
- Col·loquials

- Predomina la imatge de que els espanyols **saben gaudir de la vida** –“vivir la vida”- aprofitant tots els bons moments i els **plaers** que tenen al seu abast.

“...los españoles sabemos vivir la vida, disfrutar de lo que tenemos...”

“...vividores porque sabemos sacarle partido a la vida, no por sinvergüenzas...”

L'exemple més recurrent respecte d'aquest aspecte es centra en assenyalar el **caràcter “juergista”** i **“fiestero”** dels espanyols que queda palès en el seu **estil de vida** i la importància que atorguen els espanyols a la bona taula.

“...somos mucho de la fiesta...salir por la noche...siempre que podemos de juerga...”

En molts casos, es relaciona aquest caràcter i estil de vida amb les **característiques climàtiques** del territori que possibiliten viure molt al carrer, passar moltes hores fora de casa i portar una horaris diferents a la resta de països europeus.

A la major part dels comentaris es detecta que aquesta **filosofia de vida** té **connotacions positives** malgrat que en alguns casos aquest gaudir de la vida comporta una **actitud una mica irresponsable** ja que implica **no preveure ni pensar en el futur**.

“...probablemente los españoles seamos un poco viva la virgen...aunque nos pese tiene su encanto...”

En els casos en que aquesta actitud adquireix connotacions més negatives, s'afirma que els espanyols són **jugadors i malbaratadors**.

“...muy ludópatas, muy dados al juego de todo tipo...raro es encontrar un español que no juegue a algo...”

“...somos despilfarradores por naturaleza...”

- Es destaquen **altres característiques positives** de la **manera de ser** dels espanyols que podem englobar com un conjunt de **bons sentiments** dels espanyols vers els altres:

- Solidaris

“...en general los españoles somos más solidarios, ayudamos más...”

“...antes las desgracias de otros somos de los primeros que respondemos...muy solidarios...”

- Generosos
- Esplèndids
- Desinteressats

- No retorçats

- Finalment, a nivell puntual s'assenyala que els espanyols són **treballadors, voluntariosos i impulsius**.

"...somos impulsivos...con mucho genio, cuando lo sacamos, lo sacamos..."

- Tot i que la imatge dels espanyols és bàsicament positiva també assenyalen tot un seguit **d'aspectes desfavorables**.

Cal mencionar que els participants que mostren un criteri més crític respecte de la manera de ser dels espanyols són els participants de Madrid de 35 a 49 anys de classe social mitja-mitja.

- El principal defecte dels espanyols és l'**enveja**.

"...el peor pecado que tenemos es la envidia..."

Paral·lelament a aquest sentiment negatiu s'assenyala que tradicionalment els espanyols **han valorat molt poc lo propi**, considerant real el fet de que és molt difícil que un espanyol triomfi a Espanya i que sempre s'espera al reconeixement exterior per començar a apreciar-lo tendint més a la **crítica** i el **menyspreu**.

"...echamos mucho por tierra lo propio...muy autocríticos..."

- Així mateix, es considera que els espanyols acostumen a practicar molt la **xafarderia** valorant aquest costum com a negatiu i nociu.

“...este es el país del cotilleo...siempre pensamos en el que dirán y en lo que hacen los demás...”

- S'aprecia que els espanyols pateixen d'un **excessiu sentit del ridícul** que actua moltes vegades com a fre al desenvolupament total de les seves capacitats.
- Comparant la forma de comportar-se dels espanyols amb la de la resta d'uropeus i persones d'altres nacionalitats, es destaca que són **molt escandalosos**.

“...hablamos muy alto, allí donde vamos se nos reconoce por el jaleo que armamos...”

Es detecta que els individus que mencionen aquest fet senten certa vergonya ja que són conscients de que es reconeix a un grup d'espanyols pel xivarri que fan i que a altres països això és considerat una manca d'educació.

- Per últim, alguns dels participants perceben que la majoria dels espanyols es caracteritzen per una **ideologia conservadora**. S'aprecia que aquesta ideologia adquireix connotacions negatives quan es concreta en certs aspectes negatius com és el **masclisme**.

“...nos seguimos escandalizando por cosas superadas en el resto de Europa...conservadores de pensamiento...”

- Com a **personatges representatius** del perfil d'espanyol es mencionen:

- A nivell espontani:

Pedro Almodóvar i Antonio Banderas pels participants més joves i els adults de 35 a 49 anys i el **Rei** pels participants de 35 a 49 anys i els més grans.

“...ahora mismo te diría Almodóvar...es trabajador, con genio, abierto y creo que un poco cotilla y envidioso...”

“...Antonio Banderas es conocido internacionalmente...es vividor, le gusta comer, es simpático y abierto...”

“...el Rey...es muy abierto, muy asequible y simpático y muy vividor...”

Es considera que aquestes dues persones reuneixen gran part dels trets de la manera de ser dels espanyols -extrovertits, simpàtics i oberts, saben gaudir de la vida i divertir-se- i a la vegada donen a nivell internacional la imatge de la nova Espanya i dels seus ciutadans –treballadors, moderns -.

- A nivell suggerit:

El personatge que a nivell general es configura com el més representatiu dels espanyols és **Matías Prats**, a més a més, cal afegir que aquest periodista és ben valorat per la major part dels participants.

Destaquen també Penélope Cruz, Raúl González i Alejandro Sanz com a prototip de la joventut espanyola que reuneix característiques del caràcter espanyol però sense la imatge de l'Espanya tòpica de "pandereta".

"...Penélope Cruz sobre todo representa la imagen de la nueva España, de la juventud española más preparada, más moderna..."

En aquest sentit, Rocío Jurado representa la imatge tòpica dels espanyols.

B) ÀMBIT CATALUNYA

- Prèviament a l'anàlisi de la imatge dels espanyols per part dels catalans, cal assenyalar que a quasi bé la meitat dels grups realitzats –principalment en aquells formats per individus de 55 a 69 anys i 35 a 49 anys d'ascendència catalana- s'assegura que **no hi ha un perfil únic espanyol**.

“...hi ha molts espanyols diferents... hi ha molta varietat de formes de ser... cada comunitat té la seva... no hi ha un perfil únic...”

“...no hi ha un prototip... un madrileny no es representatiu, ni els andalusos són representatius de tota Espanya...”

“...en cada comunidad la gente tiene su mentalidad y forma de ser...”

“...no hi ha espanyols, hi ha gallecs, vascos... no hi ha un prototip d'espanyol...”

Es considera que els ciutadans de cadascuna de les comunitats tenen la seva pròpia manera de ser que els diferencia de la resta. Es detecta que aquesta puntualització respon al rebuig per part d'aquests individus de considerar que només els catalans són diferents i que la resta de pobles d'Espanya formen un grup homogeni.

- A l'hora de definir la imatge dels espanyols es destaca des d'un primer moment la seva **postura davant la vida**. S'assegura que els espanyols **viuen/gaudeixen més de la vida**.

“...més vividors, es preocupen menys i disfruten més...”

- Aquesta postura davant la vida es veu reflectida en el seu **estil i forma de vida**, caracteritzada per dedicar més temps i donar més importància a les **activitats lúdiques**.

En aquest sentit, principalment els catalans d'ascendència catalana, s'assenyalen que els espanyols són més **"juerguistas"** i **"fiesteros"**, surten més per la nit, van més freqüentment de copes amb amics i coneguts, etc.

"...viuen més de cara als bars i a les nits..."

- Aquest gaudir de la vida comporta, segons els barcelonins i residents a l'àrea metropolitana joves i adults, una **actitud més despreocupada**. És a dir, consideren que els **espanyols viuen més el moment sense pensar gaire en el futur** i prenent-se els imprevistos i canvis amb **calma i tranquil·litat**, d'una forma més relaxada.

"...és un vividor, viu més al dia i no pensen si el dia de demà menjarà o no..."

"...viuen més al dia, no es preocupen tant pel futur..."

- Un altre dels trets característics apuntats respecte dels espanyols és el seu **caràcter obert**.

"...els espanyols són més oberts...de seguida et parlen i et tutegen..."

S'acompanya aquest caràcter d'altres adjectius que configuren una imatge positiva dels espanyols respecte de la seva qualitat per fer sentir a gust i integrats als visitants:

- Extravertits
- Acollidors
- Càlids

“...són més càlids i més carinyosos...”

- Es descriu com a **alegre** la manera de ser dels espanyols, bàsicament entre els individus més joves investigats–20-29 anys -.

Afegeixen al caràcter alegre altres trets positius com són:

- Divertits
- Simpàtics

- Senzills
 - Espontanis
- Com a **aspectes negatius** els individus més joves de Barcelona i la seva àrea metropolitana mencionen dos:
- La **mentalitat tancada** i “antiga” predominant entre els espanyols.

“...a llocs d’Espanya són molt tancats de mentalitat i no veuen més enllà de lo que ells creuen...”

“...són com més antics, estan més estancats...”

- El **tarannà conformista** i **poc lluitador**.

“...es conformen més fàcilment amb les coses...”

- Com a **personatges representatius** del perfil d'espanyol, cal assenyalar que a nivell espontani, hi ha una **gran dispersió** de mencions però gairebé tots pertanyen al món del cinema i/o de la televisió o de la cançó.

Entre la gran quantitat de personatges mencionats destaquen, amb varies mencions als grups formats per la gent de 20 a 29 anys i per aquells formats per individus de 55 a 69 anys, els següents:

Antonio Banderas, Bertín Osborne i Ana Obregón, tots tres considerats simpàtics, oberts i “juerguistas”.

“...tiene la alegría de vivir de los españoles y es simpático...”

A nivell suggerit Matías Prats es perfila com el personatge més representatiu de la manera de ser dels espanyols –especialment entre els individus més grans -.

En segon lloc es posicionen Penélope Cruz i Alejandro Sanz, considerant que la primera és el prototip de les noves generacions espanyoles i en canvi el segon s'adequa més a la manera de ser dels espanyols més típics.

“...en aquests moments hi ha una altra Espanya que està emergent que és més treballadora, més seriosa, més moderna que mira més cap a Europa...”

“...representen aquesta nova Espanya amb la seva imatge més moderna...”

Rocío Jurado, es considera que dona la imatge de l'Espanya més rànica i folklòrica.

“...representa l'Espanya rànica que hem retratat al principi...és la típica folklòrica...”

C) COMPARATIU

- A nivell general la **imatge dels espanyols** descrita a les reunions realitzades a Espanya **coincideix força** - en lo substancial- amb la dibuixada a les reunions portades a terme a Catalunya.

Concretament tots dos segments assenyalen les següents característiques bàsiques:

- Caràcter alegre
- Manera de ser oberta
- Postura de gaudir la vida

A ambdós segments aquests trets tenen principalment connotacions positives malgrat que respecte de la actitud de gaudir de la vida s'assenyala que comporta, fins a cert punt, **despreocupar-se del futur**.

- Respecte dels **aspectes negatius** dels espanyols, cal destacar que es mencionen molts pocs als dos segments estudiats i que només coincideixen respecte de la **mentalitat/ideologia tancada i més conservadora**.
- Finalment, destaca la imatge de **solidaris i generosos** que atribueixen als espanyols els participants a les reunions realitzades a Espanya, mentre que els individus investigats a Catalunya no fan referència en cap moment a aquest aspecte.

5.2. IMATGE DELS CATALANS

A) ÀMBIT ESPANYA

- A gairebé totes les reunions realitzades s'assegura que els catalans són **“muy suyos”**. Aquesta afirmació resumeix la percepció de que els catalans sempre prioritzen lo seu - interessos, llengua, cultura, etc.-, davant qualsevol altra factor a tenir en compte.

“...defienden lo suyo por encima de todo...”

“...son muy suyos...son ellos primero, segundo ellos y después los demás...”

“...tienen preferencia por todo y por todos los que son catalanes...”

Aquesta percepció generalitzada genera **diferents valoracions** que van des d'un fort rebuig fins a l'admiració passant per la comprensió i la indiferència. A continuació recollim les postures més oposades i l'argumentació de les mateixes:

- Valoren **positivament** aquest fet aquells individus que consideren que prioritzar lo seu es materialitza en tenir cura i preocupar-se de lo propi, valorant-lo i potenciant-lo.

En aquests casos, es detecta **admiració** i cert **desig** de que a la comunitat a la que pertanyen **es faci el mateix**.

“...defienden lo suyo por encima de todo y hay que admirarlos, los valencianos no somos así...”

“...me admira la defensa que hacen de su comunidad...nosotros no luchamos por nuestros intereses...ellos, eso lo tienen muy en cuenta...”

- **Rebutgen** aquesta actitud percebuda aquells individus que aprecien que prioritzar lo propi implica:

- Menyspreu envers lo aliè.

“...son muy suyos y lo suyo lo cuidan y lo valoran, lo de los demás es cosa a parte...”

- Tancar-se en sí mateixos i posar barreres als altres.

“...son muy de ellos, muy suyos...cerrados y se cierran...”

- Comportaments egoistes pensant només en lo propi i el seu profit sense tenir en compte les necessitats dels altres.

“...van muy a la suya, no se paran a pensar en los otros...”

Molt lligada a la percepció anterior apareix el **sentiment nacionalista** atribuït als catalans. Encara que s'afirma que no tots els catalans són nacionalistes predomina la percepció de que sí ho són la gran majoria.

El **nacionalisme** portat a l'extrem –**separatisme**- és valorat negativament mentre que el **catalanisme** no es valora tant negativament.

“...lo peor es su sentimiento nacionalista y separatista...”

“...no aguanto ese nacionalismo paleta que tienen los catalanes con el rollo del separatismo y el nacionalismo que está ya trasnochado...”

“...el catalán es más nacionalista que el andaluz...”

En aquest sentit, mentre que s'accepta fins a cert punt que els catalans es sentin primer catalans i després espanyols, es rebutja que només es sentin catalans.

Es considera que el **catalanisme** –nacionalisme moderat- potencia la **idea de grup** del poble català, fet considerat **positiu**.

“...tienen más la idea de grupo...aquí somos más individualistas...”

“...están más unidos que nosotros...les interesa más Cataluña en general que las pequeñas rencillas que puedan tener entre ellos...”

Principalment entre els individus de 35 a 49 anys es destaca que el poble català és **lluitador** i s'uneix per aconseguir defensar els seus interessos. Aquesta característica del poble català genera certa enveja i admiració ja que s'assegura que a les seves comunitats –Galícia, València, Andalusia i Aragó- no existeix aquesta unió per lluitar pels interessos comuns i per lo tant no s'aconsegueixen objectius importants.

“...la gente de ahí, el pueblo catalán si quiere algo va a por ello y lucha...”

“...ellos se juntan, pelean, luchan...en el resto de España se protesta por detrás...”

“...como pueblo, si quieren algo van a por ello y luchan...”

- Al conjunt de les reunions realitzades s'adjudica als catalans un **posat prepotent i/o massa orgullós** que genera antipatia.

“...vienen aquí con su aire de “soy superior”...se sienten inmensamente superiores y eso molesta...”

“...están muy orgullosos de ser catalanes...se sienten superiores, eso quizá les haga antipáticos...”

“...se les ve muy prepotentes...personalmente no los puedo ver...te miran por encima del hombro...”

En aquesta línia, és corrent considerar que els **catalans es senten/creuen superiors**, són **creguts, envenits** i es comporten de tal manera que es fa evident aquest sentiment de superioritat.

“...siempre te recuerdan que ellos son superiores...”

“...son un poco creídos y prepotentes...les pierde un pelín la prepotencia...”

Bàsicament pels madrilenys aquesta actitud amaga un sentiment d'inferioritat mentre que per la resta és realment el reflex d'un complex de superioritat respecte dels espanyols.

"...quieren dar una imagen de ser superiores y realmente lo que tienen es un complejo de inferioridad tremendo..."

- En contraposició al caràcter obert dels espanyols s'afirma que els catalans són més **tancats**.

"...son distintos, más cerrados..."

"...son más reservados, más cerrados..."

Aquest tancament percebut com a característica de la manera de ser dels catalans, és el resultat de la suma d'altres trets com són:

- La introversió

"...son introvertidos, no dan pie a establecer conversaciones..."

- La seriositat

"...no se puede negar que son más serios...menos divertidos..."

- La fredor
- El caràcter distant i sec

“...son un poquito serios y secos...más distantes...”

- La **relació** i el **comportament** dels catalans **respecte de la feina** també és percep com un tret característic.

“...para ellos es sagrado el trabajo...no diría que son más trabajadores pero sí que trabajan mejor...”

“...se dedican más al trabajo...los empleados toman la empresa como suya...”

“...son más serios en su trabajo...nosotros trabajamos mucho pero a lo mejor exigimos menos...”

- En general, es considera que els catalans són els **més treballadors** i **emprenedors** en l'àmbit de l'activitat laboral.

“...tienen fama de trabajadores...trabajan muy bien, son muy serios en el trabajo...”

“...son gente con iniciativa...”

- Així mateix, es destaca l'**alt grau de responsabilitat, formalitat i seriositat** del que fan gala els catalans a l'hora de treballar fet que els porta a ser **molt eficaços** en la seva professió.

“...más responsables...no necesitan que alguien les controle...”

“...muy formales si dicen una cosa la cumplen...en cuestiones comerciales son muy estrictos...”

- També consideren que són **molt organitzats**, qualitat que incideix positivament a la seva eficàcia a nivell laboral.

“...son más ordenados en el trabajo, más organizados...”

- Es percep com un altre tret particular dels catalans la **importància que atorguen als diners**.

Encara que sempre es fa referència a que és un **tòpic la fama de garrepes**, sí s'assenyala que els catalans **donen més importància als diners** que els espanyols. Per alguns, aquest fet prové de la seva **major preocupació pel futur** i per uns altres d'un **esperit poc generós**.

“...lo típico que se dice de los catalanes es que son peseteros, tacaños...yo no lo creo, lo que pasa es que saben invertir el dinero con más previsión de futuro...”

“...de una pela hacen dos y en el resto de España de una pela no hacemos nada...”

“...nosotros vivimos más al día y ellos mirando siempre al futuro...”

D'aquesta manera, apareixen diferents qualificatius per descriure la relació dels catalans amb els diners que recollim a continuació:

- Estalviadors

“...más que tacaños diría ahorradores, piensan en el futuro...”

“...el catalán si le sobran cinco duros los ahorra, nosotros los gastamos...”

- “Agarrados”

“...les cuesta sacar la mano del bolsillo...un poquillo agarrados...”

- “Peseteros”

“...peseteros pero no por tacaños sino por mirar más el dinero...”

“...son muy peseteros...quizá por eso están mejor que nosotros...”

- Cobdiciosos

- Es destaquen la **constància**, la **tenacitat** i la **perseverància** com a trets característics positius de la personalitat dels ciutadans de Catalunya. Consideren que gràcies a aquestes característiques els catalans aconseguen els objectius i fites que es posen tant a nivell de col·lectiu com individual.

“...en parte son admirables por su tesón y su constancia...”

“...cuando se proponen algo lo consiguen porque tienen más tesón y más narices que nosotros...”

Així mateix, s'adjudiquen als catalans tot un seguit de característiques que fan referència a la seva **capacitat de planificar** amb èxit obres, esdeveniments, etc, tant en lo que fa referència als assumptes econòmics com de logística.

En aquest sentit, se'ls considera **bons gestors, administradors i organitzadors**.

“...en el campo económico son muy listos...saben encauzar y saben administrarse...gestionan bien lo que tienen y eso es meritorio...”

“...saben hacer trabajar a los de fuera...buenos organizadores...”

- Respecte de la manera de pensar, s'atribueix als catalans una **mentalitat més oberta** que la resta de la majoria d'espanyols.

“...una mente más abierta, políticamente más liberales...se ve por ejemplo en lo de las parejas de hecho...”

Es relaciona aquesta mentalitat més oberta amb ser **més avançats**, una major **modernitat ideològica**, una més gran **innovació** de pensament.

- Entre els **aspectes més negatius** atribuïts als catalans apareixen tot un seguit d'adjectius que fan referència a la seves formes de **relació amb els altres**:
 - S'assegura que per lo general els catalans són **egoistes** i **poc solidaris**.

“...los veo egoístas por lo de separatistas...”

- Consideren que són **molt individualistes**, valorant aquest fet com a negatiu.
- Se'ls percep **egocèntrics** i massa centrats i pendents d'ells mateixos.

"...los catalanes se creen que son el ombligo del mundo..."

- Finalment, opinen que els catalans són **massa interessats i aprofitats**.

"...los catalanes son muy aprovechados y muy egoístas..."

"...son aprovechados e interesados al cuadrado..."

"...son gente más calculadora, interesados..."

- Com ja havíem apuntat anteriorment, predomina la imatge de que els catalans són **més cívics** que la resta d'espanyols.

En molts casos, com a exemple d'aquest major civisme es comenta la cura i neteja amb les que els catalans conserven i mantenen el seu territori.

"...son más educados y más limpios...sólo hay que ver cómo cuidan Barcelona..."

"...me han dicho que son muy limpios, muy cuidadosos con su ciudad..."

- Per últim, a continuació recollim algunes de les **característiques** percebudes dels catalans, mencionades a **nivell puntual**:

- Esperit de venedor fent servir la seva capacitat de persuasió i negociació.
- Un estil de vida més familiar i “casero”.

“...son más caseros...más estar en casa y menos en la calle...”

- Molt lleials com a amics.

“...leales, si tienes un amigo catalán lo tienes para toda la vida...”

- Respecte dels **personatges** suggerits perquè representin el **prototip** de català, trobem el següent ordre en base al grau de representativitat que els concedeixen:

- **Jordi Pujol:**

Per la majoria de participants, tant a nivell espontani com suggerit, Pujol reuneix la major part dels trets negatius atribuïts als catalans com són: només mirar pels interessos de Catalunya, molt nacionalista, poc solidari i garrepa; però també té algunes de les característiques positives i admirables –intel·ligent, bon gestor, negociador, esperit de venedor, etc.-.

“...como buen catalán, defiende muy bien sus intereses...”

“...aunque es maravilloso para los catalanes que tenga todo eso es pesetero, prepotente, cerrado...”

“...dijo que los andaluces que había en Cataluña eran ciudadanos de tercera...luego se arrepintió pero lo dijo...esa prepotencia no es buena...”

Cal assenyalar que principalment a les reunions realitzades a Sevilla, Saragossa i La Corunya, encara que assegurin que Pujol els hi cau malament, manifesten que tenir un polític com ell seria molt positiu per la seva comunitat.

“...para su comunidad lo hace perfecto...ya me gustaría tener a un Jordi Pujol aquí en Andalucía...”

“...todos lo querríamos para Aragón...no me gusta pero ojalá fuera de Aragón...”

▪ **Joan Manel Serrat:**

Es detecta que Serrat representa als catalans en la seva vessant més positiva ja que la majoria dels participants manifesta simpatia cap a ell.

“...no lo veo como un catalán puro...es muy tolerante y educado...”

A més a més de reunir part de les característiques adjudicades als catalans –treballador, constant, seriós– s’afirma que Serrat sempre s’ha definit com a català i ha defensat la cultura i la llengua catalana.

“...defiende su lengua...es democrático y nacionalista...serio y trabajador...”

En relació a aquest últim aspecte, tothom recorda la seva negativa a cantar en castellà a Eurovisió, aquest fet es acceptat, principalment pels participants adults més grans, ja que perceben que aquest fet va ser un símbol d’oposició a la dictadura franquista. Pels més joves, aquesta significació no hi es i valoren negativament que no cantés en castellà.

“...en mi época de joven Serrat era el más representativo de Cataluña, cuando estaba Franco...”
“...no quiso participar en Eurovisión sino cantaba en catalán...el mérito era hacerlo en aquel momento...ahora todos se apuntan al carro del nacionalismo...”

- **Josep Lluís Núñez:**

L'actual President del Barça genera antipatia a tots els grups realitzats a Espanya. Encara que la majoria dels participants mencionen que “no es catalán” es considera molt representatiu del perfil de català descrit ja que asseguren que presenta molts dels trets negatius que adjudiquen als catalans –prepotent, tancat, interessat, avar -.

“...todo el mundo piensa que es catalán y es vasco...pero es que tiene mogollón de las características: prepotente, interesado...”

Respecte de la **resta de personatges** no hi ha unanimitat respecte de si concorden amb la imatge de català típic ja que:

- No els coneixen gaire bé: Jaume Barberà i Susanna Grisso
- Desconeixen que són catalans: Sergio Dalma

“...como siempre canta en castellano no sabía que era catalán...parece más español...”

“...lo veo el más simpático, el menos catalán y el más español...”

- No perceben en ells l'actitud de constant defensa de Catalunya que associen als catalans: Alex Crivillé i Josep Guardiola.

"...el de la moto me cae bien, es un orgullo para España...ha salido con la bandera española y después con la catalana...se siente catalán pero no lo manifiesta como otros..."

"...no se han identificado defendiendo únicamente los intereses de Catalunya..."

Així mateix, com que no sempre parlen català ni s'autodefineixen com catalans públicament no els perceben tant típics catalans com Jordi Pujol i Serrat.

"...a Crivillé hablar en catalán lo oyes muy poquico..."

Cal assenyalar que Crivillé es perfila com el personatge català suggerit millor valorat pels espanyols.

A **nivell espontani** es citen altres personatges catalans però es detecta que més que per ajustar-se a la imatge que tenen dels catalans, són mencionats per tenir una **bona imatge**:

Montserrat Caballé, Josep Carreras; Salvador Dalí, Antoni Gaudí, Pasqual Maragall; Nicolau Casaus, Javier Sardà.

"...Casaus es amable...es un tío educado y respetuoso no como el Núñez o el peor, Gaspar..."

"...Montserrat Caballé es más aperturista, no sería la típica catalana pero si buscas un personaje catalán piensas en ella..."

B) ÀMBIT CATALUNYA

- La característica que més destaca de la imatge dels catalans en el discurs d'aquest segment és la seva **dedicació al treball**.

“...son trabajadores, el primero que está allí trabajando es el dueño, el jefe...”

Encara que la majoria dels grups rebutgen definir als catalans com a “més treballadors” que els espanyols sí s'assegura que **treballen millor**.

Es justifica aquesta apreciació amb la menció de tot un seguit de característiques dels catalans que es considera els converteixen en **molt eficients** en l'àmbit laboral:

- Formals

“...molt formals sobretot en qüestió de puntualitat...”

- Puntuals

“...la puntualidad aquí se nota, es general...”

- Responsables
- Emprenedors

“...els catalans som gent amb molta empena, més que a la resta d'Espanya...”

- Organitzats
- Competitius

“...son muy competitivos en el trabajo...”

- S'aprecia que el **caràcter català** es caracteritza per un **marcat retraïment**. Aquesta opinió la comparteixen principalment els individus d'ascendència no catalana investigats, tot i que a alguns dels grups amb ciutadans d'ascendència catalana també s'assenyala aquest tret

Cal apuntar que respecte d'aquesta apreciació apareixen **diversos graus i/o percepcions**:

- Els participants més grans –de 35 a 49 anys i de 55 a 69 anys- es decanten per valorar que els catalans són **tancats**.

“...ens costa molt obrir-nos però quan ho fem som bona gent...”

- Especialment els individus més joves –20-29 anys- opten pel terme “**reservats**” a l’hora de referir-se al retraïment.
- A dos dels grups realitzats amb gent més gran s’assegura que els catalans són **introvertits**.

En alguns casos, es puntualitza que aquest caràcter tancat i de caire reservat es dóna només a l’inici de la relació - **només “d’entrada”**- i que prové de la tendència a la **desconfiança** per part dels catalans.

“...d’entrada ens costa obrir-nos però quan ens obrim ho fem de veritat...”

Apareixen altres trets del caràcter de català que d’alguna manera incideixen en aquesta imatge de poc oberts com són:

- **Seriosos**: Respecte d’aquest aspecte, assenyalat per la majoria dels grups, es fa una puntualització que fa referència al sentit de l’humor català percebut com a diferent al dels espanyols.

“...el sentido del humor es diferente, más inglés...”

- **Secs**: Només alguns dels ciutadans de Barcelona de classe social mitja-alta mencionen aquest tret com a propi del caràcter dels catalans –de 20 a 29 anys d’ascendència catalana i de 55 a 69 anys no nascuts a Catalunya -.

- **Freds:** Únicament els individus de Barcelona de classe mitja-alta no nascuts a altres comunitats consideren que la fredor caracteritza als catalans.
- La **relació i importància atorgada als diners** es configura, per més de la meitat dels grups investigats, com un element diferenciador dels catalans.

En aquest punt, a nivell general es considera com un tòpic la imatge de garrepes dels catalans i valoren com a més encertada l'opinió de que els catalans **no malbaraten els diners** i que “**miren la pela**”.

“...som previsors i ahorradors...li donem més valor al diners però no es tacanyeria...”
“...no ens dediquem a malgastar els diners...”

En aquest sentit, es decanten per descriure als catalans com a **estalviadors**, fet relacionat amb la tendència que perceben entre els catalans a **pensar en el futur** i ser **previsors**.

- Es percep que els catalans tenen un **tarannà** propi caracteritzat per la **manca de radicalismes** i la **tolerància**.

“...una de les virtuts de Catalunya és la tolerància...”

S'atribueixen al poble català les següents **virtuts** que configuren una **percepció positiva**:

- Dialogant
- Respectuós

“...respectem el que fan els altres i volem que ens respectin...”

- Prudent
- Pacífic
- Moderat

De manera implícita es relaciona el tarannà associat als catalans amb la seva **mentalitat**.

Com ja havíem mencionat es percep que la mentalitat catalana és “**més europea**”. Dins d'aquest epígraf inclouen:

- Més oberta.

“...tenemos una mentalidad más abierta de cara a otras culturas y a novedades...”

- Més lliberal.
- Menys masclista.

“...el tractament entre homes i dones és més igualitari...”

“...fora de Catalunya les dones estan més supeditades al marit...”

- Entre els participants més grans s’assenyalen **altres trets** propis dels catalans com són ser:

- Molt familiars

“...se vive más en familia...”

- Casolans

- Molt lleials amb els amics

“...l’amic és lleial...”

“...l’amic ho és de veritat...”

- Es fa referència a algunes reunions a l'**actitud prepotent** dels catalans envers els espanyols.

No obstant, hi ha **diferències** respecte al **plantejament** que es fa d'aquest tema:

- Els catalans **són prepotents**.

Aquesta visió es compartida pels següents quatre grups: Lleida classe mitja-mitja i mitja-alta de 55 a 69 anys d'ascendència no catalana, Barcelona classe mitja-alta de 55 a 69 anys no nascuts a Catalunya, Lleida classe mitja-mitja de 35 a 49 anys d'ascendència catalana i Barcelona classe mitja-alta de 20 a 29 anys d'ascendència catalana.

⇒ Als grups formats per individus d'ascendència catalana i no catalana s'assegura que aquesta actitud prepotent neix del sentiment/creença dels catalans de que són millors/superiors als espanyols.

"...ens sentim una mica superiors però és una qüestió d'autoestima..."

⇒ Per la seva banda, els individus no nascuts a Catalunya justifiquen fins a cert punt aquesta prepotència considerant que realment els catalans són superiors en diversos aspectes als espanyols.

"...ens creiem superiors perquè Catalunya en molts aspectes és superior en molts aspectes...econòmicament, culturalment, tecnològicament..."

- **Són els espanyols els que els perceben així.**

Aquesta postura es defensada només pels individus de 35 a 49 anys de Barcelona de classe mitja-mitja i mitja-baixa d'ascendència catalana.

“...som diferents i punt...el que passa és que des de fora pensen que ens creiem superiors...”

- Per acabar, a continuació recollim un parell d'apreciacions sobre la imatge dels catalans realitzades pels individus de 55 a 69 anys de Barcelona **no nascuts a Catalunya**, que no apareixen a cap dels altres grups de Catalunya investigats:

- **“Muy suyos”**: Consideren que els catalans prioritzen sempre els seus interessos davant qualsevol altra factor a tenir en compte.

“...son muy suyos, muy de lo suyo...”

- **Poc generosos**: Relacionat amb l'aspecte anterior, s'opina que els catalans són poc generosos amb els altres pobles d'Espanya ja que sempre posen en primer lloc el seu propi interès i profit.

- Com a personatge prototip de català es menciona unànimement a **Jordi Pujol** bàsicament per la seva prioritització i defensa dels interessos de Catalunya i el seu talant moderat i negociador.

“...Pujol és un arquetip de lo que hem dit que són els catalans, és moderat, és negociador, és pro-Europa, sempre defensa els interessos de Catalunya...”

“...nos guste o no, el más representativo de la forma de ser de los catalanes es Pujol...”

- **Joan Manel Serrat** és considerat representatiu dels catalans a quasi totes les reunions. Es destaca com a català per la seva mentalitat oberta, el seu catalanisme i la defensa de la llengua i la cultura catalana que sempre ha fet.

“...és molt barceloní, els pares són de fora i llavors representa molt bé la diversitat que hi ha a Catalunya...sempre ha defensat la llengua catalana...”

“...por la cultura catalana ha hecho muchísimo, incluso cantando en castellano...”

A la reunió realitzada a Lleida amb individus de 35 a 49 anys d'ascendència catalana no el perceben com a representatiu dels catalans ja que és “mestís” i asseguren que se sent català i espanyol. Per aquest motiu assenyalen que més representatiu seria **Lluís Llach** ja que sempre ha cantat en català i s'ha definit com a tal.

“...no és un bon ambaixador de Catalunya perquè és molt mestís, pensa molt en mestís, en mestisatge cultural, segur que se sent català i espanyol...”

“...falta en Llach, ell sí que s'ha definit sempre com a català...”

Cal assenyalar que els individus de 35 a 45 anys de Barcelona i la seva àrea metropolitana d'ascendència no catalana també es percep més prototip de català a Lluís Llach perquè sempre ha cantat en català.

- Respecte de **Josep Lluís Núñez** a pesar de no considerar-lo català ja que no va néixer a Catalunya, a la major part de les reunions realitzades amb individus de 20 a 29 anys i de 35 a 49 anys sí que consideren que per la seva personalitat s'adequa al perfil de català. En aquest sentit, assenyalen que és un bon empresari, treballador, que "mira molt la pela" i negociador.

"...pot ser el típic català perquè dona la imatge de molt treballador..."

Són els participants més grans –de 55 a 69 anys- els que més rebutgen que el perfil de Núñez coincideixi amb el del català típic.

- **Josep Guardiola** és percebut com a un típic català especialment entre els individus de 20 a 29 anys i els de 35 a 49 anys per ser: prudent, bon organitzador, seriós i una mica prepotent.

Els individus de 35 a 49 anys afegeixen que representa a les noves generacions de catalans.

- Finalment, **Alex Crivillé** no és percebut com un català típic a la major part de les reunions encara que se'l considera prudent i reservat.

C) COMPARATIU

- Hi ha un **alt grau de coincidència** entre la imatge que tenen els espanyols dels catalans i la que tenen els catalans d'ells mateixos.

Ambdós segments destaquen els mateixos tres trets dels catalans encara que les matisacions respecte d'alguns divergeixen:

- **Caràcter tancat:**

A les reunions realitzades a Espanya s'opina que els catalans són els espanyols més tancats debut a la seva introversió, seriositat, fredor i caràcter sec i distant.

Els catalans investigats també assenyalen que els ciutadans catalans són seriosos, freds i secs, considerant que aquests trets els fan tancats sobretot en un primer contacte.

- **Importància atorgada als diners:**

Es detecta que els espanyols investigats tendeixen a interpretar aquest fet d'una manera negativa considerant que la importància que donen els catalans als diners implica certa avarícia.

Per la seva banda, els individus de Catalunya opten per definir com estalvi la importància donada als diners i associen ser estalviador amb preocupar-se pel futur.

- **Aptituds i virtuts laborals:**

Ambdós segments assenyalen les mateixes característiques que fan dels catalans treballadors molt eficaços –emprenedors, responsables, formals, seriosos, organitzats -.

No obstant, mentre que els espanyols investigats consideren que els catalans són els “més treballadors”, els participants de Catalunya opinen que treballen millor però no més.

- **Mentalitat més oberta:**

A tots dos segments predomina la percepció de que els catalans són de mentalitat més oberta, considerant que aquest fet els apropa més als europeus que la resta d'espanyols.

- **Les diferències més significatives** detectades respecte de la imatge dels catalans descrita a les reunions de Catalunya i Espanya són:
 - Mentre que els participants de les diferents ciutats d'Espanya investigades destaquen i atorguen molta importància a lo que ells defineixen dels catalans com ser **“muy suyos”**, només els participants de Barcelona de 55 a 69 anys no nascuts a Catalunya coincideixen en assenyalar aquest tret.
 - Així mateix, predomina la imatge de **prepotència** dels catalans entre els participants espanyols mentre que entre els individus residents a Catalunya només es fa referència a aquesta característica a 5 de les 12 reunions i d'aquestes 5 només s'accepta a 4.
- És interessant en aquest punt, reflectir les diferents percepcions i opinions aparegudes al conjunt de la mostra respecte de si els catalans són diferents als espanyols.
 - A molts dels grups realitzats a Espanya, predomina la idea de que **els catalans es senten i volen sentir-se diferents als espanyols**, assegurant que s'inculca i potencia aquest sentiment entre els catalans des de la seva infància.

“...actúan para sentirse más europeos y menos españoles...lo hacen aposta...”

“...desde pequeños les inculcan que son diferentes...”

“...hay un sentimiento muy profundo de que son distintos...son separatistas porque quieren sentirse distintos...”

“...ellos mismos pregonan que son distintos...”

Aquesta apreciació genera **rebuig**, s'opina que aquest voler sentir-se diferent a la resta dels espanyols aixeca **barreres** i provoca **antipatia** mútua:

⇒ En aquest punt, molts dels participants apunten que l'ús del **atalà** esdevé un instrument de diferenciació intencionada per part dels catalans –aquest aspecte el tractarem amb més profunditat al capítol 7 del present document -.

“...si vienen aquí hablan en catalán para llamar la atención, que se vea que son catalanes...”

⇒ Així mateix, a algunes de les reunions s'aprecia que els catalans s'esforcen en apropar-se i semblar-se als **francesos** com a estratègia per diferenciar-se dels espanyols.

“...son muy afrancesados...tienen una admiración tremenda hacia los franceses...quieren parecerse a ellos y no a los españoles...”

▪ De les reunions realitzades es desprèn que:

⇒ Predomina al conjunt de la mostra de Catalunya una **acceptació, amb naturalitat**, de la diferent manera de ser dels catalans respecte dels espanyols.

“...el fet de que els catalans siguem diferents no vol dir que siguem millors...som diferents i punt...encara que els espanyols no admeten la diferència...”

⇒ Només al grup de Lleida format per individus de 35 a 49 anys d'ascendència catalana de classe mitja-mitja es manifesta i **reivindica la voluntat de ser diferents**, assegurant que els espanyols no entenen i rebutgen que els catalans vulguin ser diferents.

“...els hi molesta que vulguem ser diferents perquè tenim una cultura i una llengua diferents...no entenen que no vulguem ser espanyols...”

6. FACTORS D'AFINITAT I ANTAGONISME ENTRE ESPANYA I CATALUNYA

6. FACTORS D'AFINITAT I D'ANTAGONISME ENTRE ESPANYA I CATALUNYA

El present capítol es configura com un marc de referència en el que presentarem els principals factors d'afinitat i antagonisme entre Catalunya i Espanya assenyalats pels dos segments estudiats.

És interessant destacar que a tots dos segments es percep una gran dificultat a l'hora d'abordar les afinitats entre ambdós territoris mentre que els antagonismes apareixen de manera espontània i centren bona part del discurs dels participants.

Degut a aquesta circumstància tractarem tot lo referent a les afinitats en aquest apartat i, en canvi, només apuntarem els factors d'antagonisme ja que per la seva importància hem cregut convenient tractar cadascun d'ells en un punt concret.

6.1. FACTORS D'AFINITAT

- Els espais de major enteniment entre Espanya i Catalunya, són aquells que referits les **relacions interpersonals entre els ciutadans**. En aquest sentit, la relació entre les dues entitats no presenta problemes quan s'aborda des de l'àmbit de les relacions interpersonals.

“...la relación es mala a nivel político, pero con la gente no tienes problemas...”

“...molta gent de fora de Catalunya m'ha dit que ens tenien per seriosos i tancats i que només parlem en català, però quan han arribat aquí s'han adonat que no és així i han canviat d'opinió...”

“...en España hay mucha diversidad i eso se tiene que respetar. Todos somos iguales i todos queremos sentirnos orgullosos de lo nuestro...”

En definitiva, es pot assegurar que tant pels espanyols com pels catalans, les afinitats entre els uns i els altres semblen circumscriure-se a l'àmbit quotidià.

“...los hábitos de vida y el comportamiento con los amigos y la familia son los mismos...”

“...a nivell de la gent, no hi ha problemes...”

“...a grandes rasgos, la vida es más o menos igual para todos los españoles...”

Segons els participants a l'estudi, el cada cop és més freqüent **contacte entre persones** de diferents Comunitats Autònomes, es considera que aquest fet augmenta el nivell de **coneixement mutu** i facilita un **major apropament** envers els valors i actituds mostrades pels altres. Es pensa que això, amb el temps, esdevindrà una millor entesa per part de tothom.

En aquest sentit, destaquen que el contacte i el coneixement entre persones de Catalunya i la resta d'Espanya es veu afavorit per la cada cop més freqüent **mobilitat laboral** i pels desplaçaments per **motius turístics**.

“...en Catalunya son pocos los catalanes y eso pasa también en Madrid, hay gente de todos lados...”
“...he tenido la suerte de haber nacido en Catalunya porque es una de las regiones que más ha evolucionado, pero además tengo la suerte de tener raíces en otro sitio...”

- Es detecta que es trasllada la **responsabilitat de l'antagonisme** i del clima de conflicte als **mitjans de comunicació i als polítics** i que hi ha un **interès comú per entendre's** que fa que els assistents a les reunions obviïn les diferències i descendeixin fins al territori de lo quotidià per a situar-s'hi en un plano d'igualtat amb l'altre.

“...yo no creo que sean los catalanes los que quieren poner barreras, yo creo que són los políticos y cuatro idiotas más. Hay dinero por medio y muchos intereses creados...”
“...volen mostrar pels mitjans de comunicació i pels partits una Catalunya així, tant poc integrada en Espanya...”

“...sí que hi ha diferències però són coses que poden arribar a un punt intermig...”

“...también tienen cosas buenas y que ellos defiendan su cultura también está bien...”

“...no quieren ser tan distintos. Hay algunos que sí, pero en general no. Yo creo que cuando llegas allí te cambia la mente...”

En aquest sentit, tant els catalans com els espanyols coincideixen al afirmar que en aquesta falta d'entesa hi tenen molta part de responsabilitat els polítics i els mitjans de comunicació que han actuat seguint els seus interessos sense valorar les conseqüències del seu comportament.

“...surten a tots els canals nacionals dient bestieses...”

“...i els polítics que per fer populisme i perquè la gent els voti...”

“...el Ibarra y el Bono cada vez que hablan van dando palos...”

“...toda la mala imagen que yo pueda tener de los catalanes es a través de Pujol y de los políticos de aquí...”

No obstant, alguns dels participants, sobretot per part dels espanyols, malgrat mostrar un **desig d'entesa**, posen condicions abans per la mateixa.

“...que ellos fuesen más liberales con las cosas del idioma...”

“...se empezaria a cortar la barrera si en un grupo que habla catalán se respeta al que solo habla castellano...”

Finalment, uns pocs dels participants afegeixen el **desconeixement mutu** com a factor que agreuja l'antagonisme entre ambdós territoris.

"...jo crec que tenen una imatge equivocada de nosaltres, és per això que reaccionen mal amb nosaltres..."

"...los catalanes tienen una imagen de nosotros que tampoco no es la real..."

A) ÀMBIT ESPANYOL

Al llarg de les reunions, es fa **difícil** als assistents trobar punts d'afinitat entre les dues entitats ja que la majoria dels participants espanyols investigats, parteixen del fet de que totes dues entitats són molt diferents i com a tals les descriuen.

Els hi fa falta molta abstracció per a trobar **aspectes comuns** a totes dues realitats. La certesa majoritàriament compartida de que Catalunya és una part d'Espanya i com a tal forma part del **patrimoni sociocultural comú**, els hi fa establir conclusions i generalitzacions per tal de trobar punts de coincidència.

“...todos somos españoles, todos estamos dentro de la misma nación y tenemos el mismo gobierno...”

Els espanyols en general pensen que la **cultura** i la **història** són comunes per totes dues entitats.

“...la historia es común. Estamos todos metidos en el mismo saco...”

“...desde los Reyes Católicos la Historia es la misma...”

“...culturalmente Catalunya tiene la misma cultura que España...”

“...la cultura catalana forma parte de la cultura de España...”

Predomina entre els espanyols la **tendència a unificar**, a tractar de homogeneïtzar-ho tot, per buscar afinitats amb l'altre per tal d'incloure'l dins el seu mon conceptual on Espanya és una unitat; tot i que, com s'ha dit en anteriors capítols, dintre del país hagi diferents comunitats amb cultures diferents.

B) ÀMBIT CATALÀ

Es detecta entre els catalans **molta dificultat** a l'hora de trobar aspectes comuns amb els espanyols.

“...trobarem tantes diferències com afinitats, però les diferències es veuen més...”

“...sí que hay cosas en común. Si no las hubiera no habría tanta gente viviendo aquí...”

“...les coses que són oposades es veuen més i se'n parla més mentre que de les coses que són iguals no se'n parla..”

En aquest sentit, no aconsegueixen elaborar un discurs on es concretin exactament quines són les afinitats entre ambdós territoris. El sentiment que predomina és el de **ser diferent** i d'acord amb això es reitera que Espanya és un conjunt de **cultures diferents** però sense que això suposi la superioritat o inferioritat d'una respecte de les altres.

“...totes les cultures estan al mateix nivell...”

“...pots defensar lo teu, però sense excloure al altre...”

“...jo no crec que siguem millors, però a Espanya hi ha moltes cultures diferents i lo millor és acceptar-les totes...”

En aquest punt trobem diferències entres els individus segons la seva ascendència:

- La major part dels catalans d'ascendència catalana pensen que tant la **cultura** com la **història** de Catalunya són particulars i constitueixen la base per al seu ideari i les seves reivindicacions polítiques i econòmiques.

“...la cultura és molt diferent...”

- En general , els catalans d'ascendència no catalana comparteixen amb els espanyols les opinions sobre una **cultura** afí a totes dues entitats.

“...culturalmente no está alejada del resto de España...”

“...home, som espanyols igual. Tots estem dintre de la mateixa nació...”

6.2. FACTORS D'ANTAGONISME

Els factors d'antagonisme estan molt més clars, tant per part dels catalans com dels espanyols, i la forta implicació personal que es trasllueix en els discursos i la manera d'esposar les idees, mostren fins a quin punt les emocions es troben presents en cadascú dels assistents a les reunions.

□ **Els espanyols** assistents a les reunions coincideixen a senyalar com a factors d'antagonisme:

1. Determinats aspectes relacionats amb la **llengua**

"...la diferencia por encima de todo es el catalán..."

2. El **nacionalisme polític** en quant es percep com orientat al "separatisme"

"...el principal problema es que son separatistas y piensan que separándose del resto van a ser los mejores..."

3. El **caràcter** tancat, egoista i insolidari dels catalans

"...es que son muy suyos..."

4. Els privilegis i reivindicacions **econòmics**

"...reciben más inversiones que los demás..."

Aquests quatre temes constitueixen els eixos principals al voltant dels quals gira tot el discurs de greuges, antagonismes i actituds contràries vers Catalunya dels espanyols envers el catalans. Cal recordar que per la seva importància els abordarem separatament i en profunditat més endavant.

- **Els catalans** opinen majoritàriament que Espanya no accepta, “tolera” que els catalans vulguin mantenir la seva pròpia identitat i senyalen com a factors d’antagonisme:

1. La llengua

“...la llengua, és el principal...”

2. El nacionalisme

“...la visió dels nacionalismes. Els hi sembla que pel fet de ser nacionalista ets antiespanyol, cosa que no sempre és així...”

“...durant anys hem tingut prohibits els símbols catalans i per això ara els tenim tant presents i els sentim tant...”

3. La realitat i els greuges **econòmics**

A continuació s’analitzaran conjuntament cadascú d’aquests factors d’antagonisme per tal de establir l’univers cognitiu i emocional que serveix de base a cada argument, per ambdues parts.

- **La llengua**

La llengua, per a la majoria, constitueix la **causa més visible d'antagonisme** per part de totes dues realitats.

“...el factor principal es la lengua. Si no politizasen la lengua sería diferente...”

“...sí que pots arribar a Catalunya i que algú et miri malament perquè preguntis en castellà, però és mínim. En canvi als meus amics de Madrid els ho havien presentat com un comportament general...”

“...la intolerancia siempre es del que habla catalán frente al que habla castellano. Yo no sé catalán...”

La llengua és, juntament amb el nacionalisme, un dels factors que més **emocions** contingudes desperta i que genera més **polèmica** a les reunions de grup celebrades tant a dins com fora de Catalunya. Es detecta que constitueix la causa més visible de la diferència i és adoptada com un **arma** en contra del altre per part de tot dos col·lectius.

“...cuando la gente se pone más airada es por lo de la lengua. Los españoles, empiezan a notar como que te atacan. Y los catalanes: oye, por qué me estás atacando a mí? Y entonces ya la has liado. ...

“...si tu evites hablar del tema, doncs, no hi ha cap problema. Però en el moment que tu expliques el que penses o el que sents sobre aquest tema, ja s'ha liat...”

Tots dos segments investigats - catalans i espanyols- veuen la llengua com una **cosa pròpia**. Es tracta d'un **factor d'identitat** que l'altre no valora el suficient i que genera sentiments negatius mutus.

"...és el que és diferent fa por i molesta..."

"...tenim problemes per voler mantenir la nostra identitat..."

"...el problema bàsic és que nosaltres no som com ells (els espanyols), i ells volen que siguem d'una determinada manera..."

"...el talante este de desprecio, de no valorar lo espanyol... la prepotència. Te miran por encima del hombro..."

"...ellos utilizan esa arma del idioma para separarse más aún del resto de España..."

- Els espanyols, en general, opinen que a Catalunya **s'imposa i s'afavoreix políticament la llegua catalana** per sobre del castellà i això genera antipaties envers Catalunya i per a alguns suposa un fre a la relació amb els catalans.

"...te hace sentir en un país extranjero...eso pone barreras tanto para los que van a Catalunya como para los propios catalanes..."

"...es que si vas allí tienes problemas seguro, vamos, seguro..."

"...me parece muy bien que en su casa defiendan lo suyo, su lengua. Pero a nivel de Europa, si la lengua española está considerada como un idioma no veo por qué quieren que su lengua también lo sea...!"

▪ El nacionalisme

Constitueix un altre terreny per l'enfrontament per part de totes dues entitats. Els catalans topen amb la concepció de país unitari que de manera bastant estesa es té des del punt de vista dels espanyols i es senten incompresos e impotents davant la incomprensió per part d'aquests.

“...la resta de Espanya no l'entenen, al menys en general...”

“...Catalunya sempre ha estat en guerra i això fa que s'estigui a la defensiva...”

“...facis el que facis no t'entendran...”

“...hi ha fets diferencials, i jo no tinc perquè sentir-me com una persona de Madrid, per exemple. Però si un madrileny o un andalús ve aquí, l'acceptaré perfectament, sempre i quan ell vulgui adaptar-se a mi...”

- En aquest sentit, i en general, els **catalans** es consideren més respectuosos amb els espanyols que no pas al contrari.

“...a la resta de Espanya per les festes treuen la bandera espanyola i diuen: viva España. Aquí no ho fem això, trèiem la bandera catalana i diem: visca Catalunya. I això els pica a ells, els hi pot. En canvi, nosaltres els deixem en pau, perquè ja tenim lo nostre...”

“...los catalanes no queremos imponer nada a España y en cambio España sí quiere imponerse...”

⇒ Entre els catalans d'ascendència no catalana, existeixen opinions a favor i en contra de totes dues entitats.

“...una persona que es independentista, pués no caerá bien allí. Y al revés, un facha no caerá bien aquí...”

⇒ Gran part dels catalans d'ascendència catalana, justifiquen les postures extremistes dels catalans com una manera, un recurs per a poder mantenir la forma de ser i pensar dels catalans i, de alguna manera, ja pressuposen la incomprensió dels altres.

“...és autodefensa...”

“...qualsevol cosa que fem ja ens cataloguen...”

El **sentiment nacionalista** que segons la majoria de catalans d'ascendència catalana existeix a Catalunya es interpretat en molts casos, per part dels espanyols, com un sentiment “antiespanyol”.

“...els hi sembla que pel fet de ser nacionalista ets antiespanyol, cosa que no sempre és així...”

- En canvi, una gran part dels assistents a les reunions de grup de **fora de Catalunya** no perceben aquest respecte per part dels catalans.

El **nacionalisme català**, es percep majoritàriament com a negatiu per part del espanyols, i desperta discursos apassionats.

“...no entiendo ese nacionalismo paleta que tienen los catalanes con el rollo del separatismo y del nacionalismo que está ya trasnochado...”

“...la unión hace la fuerza...no entiendo por qué quieren separarse. Es la mayor tontería del mundo...”

Es percep que per alguns dels participants espanyols el **sentiment independentista** de part dels catalans, no l'interpreten com un fet basat en un sentiment nacionalista si no com un fet basat en interessos econòmics i polítics bàsicament.

“...ellos se quieren hacer independientes y cerrarse al resto de Espanya porque están mejor económicamente...”

Tot i així, el nacionalisme polític té alguns defensors entre els participants a les reunions que intenten apropar posicions i treure càrrega negativa a la discussió.

“...se lo han currado, han estado muchos años oprimidos por el régimen franquista y ahora están muy liberados. Esa gente necesitaba liberarse y tienen un partido que les ha ofrecido eso...”

“...para mí Catalunya es una región admirable. Es un pueblo muy especial con lo suyo, pero tiene sus razones y además bien llevadas...”

“...a mí me da igual que sean independientes o no. Me parece bien. Si nosotros estuviésemos mejor económicamente veríamos si no nos querríamos separar también...”

▪ La realitat econòmica

Les diferències econòmiques entre Catalunya i Espanya es configuren com el tercer factor d'antagonisme entre ambdós territoris ja que són viscudes per uns com a privilegis i pels altres com a greuges. Com ja hem apuntat anteriorment, aquest factor l'abordarem àmpliament a un capítol posterior, no obstant, en aquest reflectim els aspectes bàsics d'aquesta qüestió.

- Per a la majoria de **catalans**, tant d'ascendència catalana com no catalana, constitueix un motiu **d'orgull** que els omple de satisfacció.

“...anem per davant de la resta de Espanya i això fa que s'envegi al català...”

“...fiquen llenya al foc per a defensar els seus interessos, perquè si Catalunya demana més finançament, els reben menys diners...”

- És precisament aquest orgull i autosatisfacció un dels fets que no agrada a la majoria dels **espanyols** assistents a les reunions.

“...oyes a Pujol y va como arrasando. Está demasiado orgulloso de lo suyo...Un poco menos de orgullo y un poco más de humildad...”

Així mateix, gran part dels espanyols perceben que l'actual situació econòmica de Catalunya és el resultat de **privilegis** obtinguts al llarg de la història que han fet d'aquesta comunitat una de les que més inversions a rebut de l'Estat.

“...se quieren quedar con el dinero de todos los espanyoles...ellos tienen una serie de servicios que nosotros no tenemos...”

Finalment, molts dels participants espanyols demanen un **reconeixement** per part dels catalans del paper dels **emigrants** de tota Espanya en el desenvolupament econòmic de Catalunya.